

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Історія української державності LW 0001B IU B	
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022/2023 –2 семестр	
Course of study / Назва спеціальності	Галузь 12 Інформаційні технології Спеціальність 121 Інженерія програмного забезпечення	
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	Перший (бакалаврський) рівень: бакалавр з інженерії програмного забезпечення– 5 ECTS; Обов'язкова Українська мова	
Author / Укладач	<p>Шайкан Валентина Олексіївна, доктор історичних наук, професор, Державний університет економіки і технологій, e-mail: vashaikan@gmail.com; http://orcid.org/0000-0001-9408-9154 моб.+380976781995</p> <p>Шляхтич Роман Петрович, кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних наук Державний університет економіки і технологій e-mail: kljorsh@gmail.com; https://orcid.org/0000-0001-5877-3522 моб.+380984111289</p> <p>Волікова Марина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, кафедри соціально-гуманітарних наук, Державний університет економіки і технологій e-mail: a.volikov@ukr.net; http://orcid.org/0000-0002-3182-7639 моб. +380680085504</p>	
Консультації	вт, 14.00-15.00	

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Надання бакалаврам знань щодо розуміння: сутнісних проблем історичного розвитку українського народу та українського державотворення, зародження та етапів становлення засад державності, сукупного здобутку історико-політичної творчості, особливостей процесу націотворення, впливу європейських соціально-політичних й культурних цінностей на систему ціннісних орієнтацій українського народу, а також права України на визначення своєї специфічної геополітичної ролі – трансферної зони між країнами Європи та Азії.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1: «Історія української державності» у просторі соціально-гуманітарних наук. Етапи еволюції, особливості українського державотворення. Слов'янські додержавні утворення на українських землях: «класичні» та нові.

Тема 2: Київська Русь як середньовічна українська держава (IX –X ст.). Політичні аспекти утворення та наслідки розділення Київської Русі як середньовічної української держави IX - першої половини XIV ст. Сучасні наукові теорії походження Київської Русі як держави: дискусії, позиції, думки. Основні етапи розвитку державності в Київській Русі: характерні риси етапів, еволюція владних інституцій. Період федеративної монархії (феодальної роздробленості): особливості, політичні наслідки, сучасні наукові дискусії. Питання про етнічну ідентифікацію Київської Русі, загально визнані наукові теорії. Еволюція політичного та соціально-економічного устрою Київської Русі: досягнення та недоліки.

Тема 3: Українські землі під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.): сеймова боротьба як перший досвід українського парламентаризму. Українські землі у складі Великого князівства Литовського: політичний устрій, політичні особливості перебування українських земель у складі Литовсько-Руської держави. Україна у складі Речі Посполитої: розвиток української політичної та релігійної думки; братський рух у боротьбі за політичну консолідацію українського суспільства; сеймова боротьба як перший досвід українського парламентаризму. Еволюція українського козацтва як політичної сили Речі Посполитої та Східної Європи.

Тема 4: Українська національна революція, становлення та ліквідація української державності XVII – у XVIII ст. Еволюція політичної культури українського козацтва та його лідерів. Реформаторські проекти та програми Семерина (Северина) Наливайка, Йосипа Верещинського. Перші зародки національної державності. Нова політика гетьмана Богдана Хмельницького. Негативні політичні тенденції в українському суспільстві; криза козацької автономії після смерті Богдана Хмельницького. Територіальний розкол України як наслідок першого етапу громадянської війни 1658-1663 рр. Наступ російського самодержавства на українську державність. Територіально-політичний устрій Гетьманщини наприкінці XVII- у XVIII ст. Наступ царизму на політичну автономію України. «Пакти і конституція прав і вольностей Запорозького козацтва» (5 квітня 1710 р.) як угода між П. Орликом, гетьманом в екзилі та козацькою старшиною. Процес інкорпорації України до складу Російської імперії, ліквідація царизмом автономії України та української державності.

Тема 5: Українське національне відродження XIX ст. Державницька діяльність українських парламентарів в парламентах Австрії, Галицькому Сеймі, Думі Російської імперії. Національно-визвольний рух в Україні у першій половині XIX ст.: Кирило-Мефодіївське братство та його програмний документ «Книга буття українського народу» як прагнення братчиків жити «по-братерськи – не розділиво і несмісимо», виникнення політичних організацій. Національне відродження на західноукраїнських землях: «Руська трійця», українська політична думка на зх землях. Українське відродження у другій половині XIX ст.: громадівський, народницький, національний рухи: порівняльний аналіз. Рух за політичну незалежність України.

Тема 6: Розвиток української державотворчої думки, українське питання у парламентах Російської та Австрійської імперій та діяльність українських фракцій на початку XX ст. Національно-демократична революція в Україні та

боротьба за державність (1917-1920 рр.). Політичні режими на території українських земель у 20-30-ті роки ХХ ст. Виникнення політичних партій та стан української політичної думки на початку ХХ ст.: особливості, діяльність і лідери соціалістичної, національно-революційної, ліберальної течій в українському русі – спільне та особливе. Українські фракції у парламентах Російської та Австро-Угорської імперій, Галицькому сеймі: діяльність, досвід парламентської боротьби. Боротьба за Українську державу в роки Національно-демократичної революції в Україні 1917-1920 рр.: Українська Центральна Рада, Гетьманат Павла Скоропадського, Директорія, перемога радянської влади. Головні пункти суверенізації українського суспільства в 1917-1920 роках в економічній сфері, в соціальній політиці, у міжнародному житті, у галузі військового будівництва, галузі культури і науки, у сфері повернення та з'єднання (соборності) земель України. Політичні режими в українських землях у 20-30-ті роки ХХ ст.: спільне та особливе; зміст радянської системи як диктатури й командно-адміністративної системи; етапи більшовицького експерименту; наслідки тоталітарного режиму для України й українського народу.

Тема 7: Роль і місце України у контексті передвоєнного партнерства, воєнного протистояння двох диктатур. Політичне становище України напередодні Другої світової війни. «Українське питання» на початку Другої світової війни 1939-1945 рр., політичні процеси в Україні в період гітлерівської окупації: гітлерівський окупаційний режим й діяльність українських органів місцевого самоврядування; українські «Комітети Самопомоги» як маловідомий аспект державотворчої діяльності українського народу. Політичні наслідки Другої світової війни для України.

Тема 8: Криза радянської тоталітарної системи. Боротьба за державну незалежність (1945-1991 рр.). Від тоталітаризму до демократії: розбудова Української незалежної держави 1991 – 2022 рр. Боротьба за державну незалежність України за умов кризи радянської тоталітарної системи 1945-1991 рр.: сталінський режим в Україні; політична ситуація в Західній Україні; «відлига» як лібералізація тоталітарного режиму в середині 50-х-середині 60-х років ХХ ст. ; епоха «застою» або реванш командно-адміністративної системи; «перебудова» та активізація боротьби за незалежність України (1985-1991 рр.). Розбудова Української незалежної держави 1991 – 2020 рр.: проголошення незалежності України, конституційний процес в Україні та його особливості; політичне становище в Україні за часів президентства Леоніда Макарівича Кравчука, Леоніда Даниловича Кучми, Віктора Андрійовича Ющенка, Віктора Федоровича Януковича, Петра Олексійовича Порошенка, Володимира Олександровича Зеленського: порівняльний аналіз векторів розвитку України як суверенної та незалежної держави. Причини революцій «На граніті», «Помаранчевої», «Гідності». Процес трансформації тоталітарного режиму в демократичний та його вплив на моделі форм правління в Україні. Особливості політичної системи України та формування сучасної української політичної еліти (ідеологічні розбіжності, регіональні відмінності) на рубежі ХХ – 20-ті роки ХХІ століть.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання або практичні проблеми інженерії програмного забезпечення, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів інформаційних технологій.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Здатність діяти на основі етичних міркувань.</p> <p>ЗК 10. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 4. Здатність формулювати та забезпечувати вимоги щодо якості програмного забезпечення у відповідності з вимогами, технічним

	<p>завданням та стандартами.</p> <p>СК 9. Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.</p> <p>СК 10. Здатність накопичувати, обробляти та систематизувати професійні знання щодо створення і супроводження програмного забезпечення та визнання важливості навчання протягом всього життя.</p> <p>СК 14. Здатність до алгоритмічного та логічного мислення.</p>
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПР 6. Уміння вибирати та використовувати відповідну задачі методологію створення програмного забезпечення.</p> <p>ПР 8. Вміти розробляти людино-машинний інтерфейс.</p> <p>ПР 11. Вибирати вихідні дані для проектування, керуючись формальними методами опису вимог та моделювання.</p> <p>ПР 19. Знати та вміти застосовувати методи верифікації та валідації програмного забезпечення.</p> <p>ПР 23. Вміти документувати та презентувати результати розробки програмного забезпечення.</p>

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті)
II семестр: Згідно розкладу	<i>Тема 1: «Історія української державності» у просторі соціально-гуманітарних наук. Політичні аспекти утворення Київської</i>	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна :1,3 додаткова (монографії) : 1, 7, 8, 10, 16, 18 методичне забезпечення: 4
II семестр Згідно розкладу	<i>Русі як середньовічної Української держави IX-X століть.</i>	Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусій: 1.Слов'янські додержавні утворення на українських землях: «класичні» та нові. 2. Сучасні наукові теорії походження Київської Русі як держави: дискусії, позиції, думки. 3. Основні етапи розвитку державності в Київській Русі: характерні риси етапів, еволюція владних інституцій. 4. Робота з тестовими завданнями I-II-III рівнів (див. Навчально-методичний комплекс (посібник) з «Історії української державності», пункти 5 і 6. 5. Есе за обраною темою (на одному семінарі – не більше 3-х есе від студентів (на виступ – не більше 5 хвилин; теми есе див. у НМК з дисципліни).
II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 2: Політичні наслідки роздрібнення Київської Русі та особливості політичного життя князівств Подніпров'я та</i>	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: основна: 1,3 додаткова: 1, 7, 8, 10, 16, 18 методичне забезпечення: 4
II семестр Згідно розкладу	<i>Галицько-Волинської держави у XII-першій половині XIV століть.</i>	Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусій: 1.Період федеративної монархії (феодалної роздробленості): особливості, політичні наслідки, сучасні наукові дискусії. 2.Питання про етнічну ідентифікацію Київської Русі, загально визнані наукові теорії. 3.Еволюція політичного та соціально-економічного устрою Київської Русі: досягнення та недоліки. 4.Робота з тестовими завданнями I рівня (№№1-25). 5. Есе за обраною темою.

II семестр Згідно розкладу	Тема 3. Українські землі під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII століть: еволюція української державотворчої думки, перший досвід українського парламентаризму, боротьба за консолідацію українського суспільства.	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна : 1,3 додаткова : 1, 7, 8, 10, 16, 18 методичне забезпечення: 4
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусій: 1.Українські землі у складі Великого князівства Литовського: політичний устрій, політичні особливості перебування українських земель у складі Литовсько-Руської держави. 2.Україна у складі Речі Посполитої: розвиток української політичної та релігійної думки; братський рух у боротьбі за політичну консолідацію українського суспільства; сеймова боротьба як перший досвід українського парламентаризму. 3.Еволюція українського козацтва як політичної сили Речі Посполитої та Східної Європи. 4.Робота з тестовими завданнями I рівня (№№ 25-50). 5.Есе за обраною темою.
II семестр Згідно розкладу	Тема 4: Українська національна революція, становлення та ліквідація української державності XVII – у XVIII ст	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна: 1,3 додаткова: 1, 7, 8, 10, 16, 18 методичне забезпечення:4
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусій: 1.Еволюція політичної культури українського козацтва та його лідерів. Реформаторські проекти та програми Семерина (Северина) Наливайка, Йосипа Верещинського. Перші зародки національної державності. 2. Нова політика гетьмана Богдана Хмельницького. Негативні політичні тенденції в українському суспільстві; криза козацької автономії після смерті Богдана Хмельницького. 3.Територіальний розкол України як наслідок першого етапу громадянської війни 1658-1663 рр. Наступ російського самодержавства на українську державність. 4.Територіально-політичний устрій Гетьманщини наприкінці XVII - у XVIII ст. Наступ царизму на політичну автономію України. 5.«Пакти і конституція прав і вольностей Запорозького козацтва» (5 квітня 1710 р.) як угода між П. Орликом, гетьманом в екзилі та козацькою старшиною. 6.Процес інкорпорації України до складу Російської імперії, ліквідація царизмом автономії України та української державності. 7. Есе за обраною темою.
II семестр Згідно розкладу	Тема 5: Українське національне відродження XIX ст. Державницька діяльність українських парламентарів в парламентах Австрії, Галицькому Сеймі, Думі Російської імперії.	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна : 1, 2 (Том 1), 3 додаткова : 7, 8, 18 методичне забезпечення: 4
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусій: 1.Національно-визвольний рух в Україні у першій половині XIX ст.: Кирило-Мефодіївське братство та його програмний документ «Книга буття українського народу» як прагнення братчиків жити «по-братерські – не розділимо і несмісимо», виникнення політичних організацій. 2.Національне відродження на західноукраїнських землях: «Руська трійця», українська політична думка на західноукраїнських землях. 3. Українське відродження у другій половині XIX ст.: громадський, народницький, національний рухи: порівняльний аналіз. Рух за політичну незалежність України. 4. Робота з тестовими завданнями II рівня (№№ 1-24). 5. Есе за обраною темою.

II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 6:</i> : Розвиток української державотворчої думки, українське питання у парламентах Російської та Австрійської імперій та діяльність українських фракцій на початку ХХ ст.	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна: 1, 2 (Том 1,2, 3), 3 додаткова : 1,2,3,8, 12, 15,17, 18 методичне забезпечення: 4
II семестр Згідно розкладу	Національно-демократична революція в Україні та боротьба за державність (1917-1920 рр.): Політичні режими на території українських земель у 20-30-ті роки ХХ ст.	Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусій: 1. Виникнення політичних партій та стан української політичної думки на початку ХХ ст.: особливості, діяльність і лідери соціалістичної, національно-революційної, ліберальної течій в українському русі – спільне та особливе. 2. Українські фракції у парламентах Російської та Австро-Угорської імперій, Галицькому сеймі: діяльність, досвід парламентської боротьби. 3. Боротьба за Українську державу в роки Національно-демократичної революції в Україні 1917-1920 рр.: Українська Центральна Рада, Гетьманат Павла Скоропадського, Директорія, перемога радянської влади. Головні пункти суверенізації українського суспільства в 1917-1920 роках в економічній сфері, в соціальній політиці, у міжнародному житті, у галузі військового будівництва, галузі культури і науки, у сфері повернення та з'єднання (соборності) земель України. 4. Політичні режими в українських землях у 20-30-ті роки ХХ ст.: спільне та особливе; зміст радянської системи як диктатури й командно-адміністративної системи; етапи більшовицького експерименту; наслідки тоталітарного режиму для України й українського народу. 5. Робота з тестовими завданнями II рівня (№№25-50). 6. Есе за обраною темою.
II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 7:</i> Роль і місце України у контексті передвоєнного партнерства, воєнного протистояння двох диктатур.	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна: 1, 2 (Том 3,4,5), 3 додаткова: 1,2,3,6,8, 17,18 методичне забезпечення: 4
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусій: 1. Політичне становище України напередодні Другої світової війни. «Українське питання» на початку Другої світової війни 1939-1945 рр. 2. Політичні процеси в Україні в період гітлерівської окупації: гітлерівський окупаційний режим й діяльність українських органів місцевого самоврядування; українські «Комітети Самопомоги» як маловідомий аспект державотворчої діяльності українського народу. 3. Політичні наслідки Другої світової війни для України. 4. Тестові завдання III рівня: №№ 1-24. 5. Есе за обраною темою.
II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 8:</i> Криза радянської тоталітарної системи. Боротьба за державну незалежність (1945-1991 рр.). Від тоталітаризму до демократії: розбудова Української незалежної держави 1991 – 2022 рр.	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна: 1, 2(Том 6), 3 додаткова : 1,2,3,4,5,6,8,9,11,13, 14, 17, 18 методичне забезпечення: 4
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусій: 1. Боротьба за державну незалежність України за умов кризи радянської тоталітарної системи 1945-1991 рр.: сталінський режим в Україні; політична ситуація в Західній Україні; «відлига» як лібералізація тоталітарного режиму в середині 50-х-середині 60-х років ХХ ст. ; епоха «застою» або реванш командно-адміністративної системи; «перебудова» та активізація боротьби за незалежність України (1985-1991 рр.). 2. Розбудова Української незалежної держави 1991 – 2022 рр.: проголошення незалежності України, конституційний процес в Україні та його особливості; політичне становище в Україні за часів президентства Леоніда Макарівича Кравчука, Леоніда

			Даниловича Кучми, Віктора Андрійовича Юценка, Віктора Федоровича Януковича, Петра Олексійовича Порошенка, Володимира Олександровича Зеленського: порівняльний аналіз векторів розвитку України як суверенної та незалежної держави. 3. Причини революцій «На граніті», «Помаранчевої», «Гідності». Процес трансформації тоталітарного режиму в демократичний та його вплив на моделі форм правління в Україні. 4. Особливості політичної системи України та формування сучасної української політичної еліти (ідеологічні розбіжності, регіональні відмінності) на рубежі XX – 20-ті роки XXI століття. 5. Тестові завдання III рівня: №№ 25-50. 6. Есе за обраною темою.
--	--	--	---

1. Вивчення дисципліни передбачає виконання обов'язкових завдань у контексті семінарських тем для обговорення.
2. Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуального завдання у контексті тематики семінарських занять.
3. Детальний план проведення семінарських занять, завдання для семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи містяться в системі MOODLE: Шайкан В.О., Волікова М.М., Шляхтич Р.П. Навчально-методичний комплекс (посібник) (Робоча програма, методичні матеріали, плани семінарських (для денної форми навчання) і контактних занять (для заочної форми навчання), рекомендована література, самостійна та індивідуальна робота студентів, тестові завдання за трьома рівнями, лекційний матеріал) з дисципліни «Історія української державності» для студентів освітньої кваліфікації «бакалавр», «молодший бакалавр»: психології; права; обліку та оподаткування; фінансів, банківської справи та страхування; освітнього ступеня «бакалавр»: галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальності 053 Психологія; галузі знань 08 Право Спеціальності 081 Право; галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальності 051 Економіка; галузі знань 07 Управління та адміністрування Спеціальності 071 Облік та оподаткування; галузі знань 07 Управління та адміністрування Спеціальності 073 Менеджмент; галузі знань 07 Управління та адміністрування Спеціальності 075 Маркетинг; галузі знань 29 Міжнародні відносини Спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини; галузі знань 29 Міжнародні відносини Спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії; галузі знань 07 Управління та адміністрування Спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування; галузі знань 07 Управління та адміністрування Спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; галузі знань 12 Інформаційні технології Спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення; галузі знань 12 Інформаційні технології Спеціальності 122 Комп'ютерні науки; галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування Спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування; галузі знань 02 Культура та мистецтво Спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності. – Кривий Ріг: ДВНЗ «Державний університет економіки і технологій» (ДУЕТ), 2022 р. – 191 с. // [Ресурс Moodle | Електронний ресурс](http://moodle.kneu.dp.ua). - [Режим доступу : http://moodle.kneu.dp.ua](http://moodle.kneu.dp.ua)

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

Навчальні підручники, посібники, енциклопедичні словники, словники:

1. Політична історія України. Посібник / За ред. д.і.н., проф. В.І. Танцюри – К.: «Академія», 2001.- 488 с.
2. Політична історія України ХХ століття в шести томах.
Том 1. На зламі століть (кінець ХІХ ст. – 1917 р.) – К.: Генеза, 2003;
Том 2. Революції в Україні: політико-державні моделі та реалії (1917-1920). - К.: Генеза, 2003;
Том 3. Утвердження радянського ладу в Україні (1921-1938). - К.: Генеза, 2003;
Том 4. Україна у Другій світовій війні (1939-1945). - К.: Генеза, 2003;
Том 5. Українці за межами УРСР (1918-1940). - К.: Генеза, 2003;
Том 6. Від тоталітаризму до демократії (1945-2002). - К.: Генеза, 2003.
4. Петровський В. В. Історія України. Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. / В. В. Петровський, Л. О. Радченко, В. І. Семененко. – Х.: Школа, 2007. – 589 с.

Історичні джерела:

1. Білас Іван. Репресивно-каральна система в Україні 1917-1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У двох книгах. Книга перша / Іван Білас. – Київ: «Либідь» - «Військо України», 1994.- 432 с. 2. Білас Іван. Репресивно-каральна система в Україні 1917-1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У двох книгах. Книга друга. Документи та матеріали. / Іван Білас. – Київ: «Либідь» - «Військо України», 1994.- 688 с. 3. Історія русов. / Ретопринтне видання – М.: Університетська типографія, 1846. – 256 с. 4. Перша Конституція України гетьмана Пилипа Орлика. 1710 рік. Переклад з латинської мови. – Київ: «Веселка», 1994. – 77 с. 5. Костомаров М.І. «Закон Божий» (Книга буття українського народу). Програмні документи Кирило-Мефодіївського братства. – К.: Либідь, 1991. – 40 с.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

Монографії:

Монографічні видання з проблем історії українського державотворення:

1. Арон Реймон. Мир і війна між націями: Пер. з фр. Віктор Шовкун, Зоя Борисюк та Григорій Філіпчук. - К.: МП «Юніверс», 2000. – 688 с. Парал. тит. арк. фр. . ISBN (paper) 966-7305-243-4 .
2. Арнольд Джозеф Тойнби. Постигание истории: Сборник / Перевод с английского / Сост. Огурцов А.П.; Вступ. ст. Уколовой В.И.; Закл. ст. Рашковского Е.Б.; За ред. Кольшиковой Н.И. – М.: Прогресс, 1991. – 736.
3. Гумилев Л. Н. Этногенез и биосфера Земли / Сост. и общ. ред. А.И. Курчки. – М.: «Институт ДИ-ДИК», 1997. – 640 с.: ил. – (Серия альманахов « Сочинения Л.Н. Гумилева», вып. 3). ISBN 5-87583-007-7.
4. Даймонд Джаред. Переворот. Зламні моменти в країнах, що переживають кризу / Переклад з англійської В. Горбатська. – К.: Видавнича група КМ-БУКС, 2019.- 464 с.:іл.
5. Дейвис Норман. Європа: Історія /Пер. з англ. П. Тарашук, О. Коваленко. –К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2006.- 1464 с. . ISBN (paper) 966-500-221-X .
6. Дюрант Вил. Цезарь и Христос / Пер. с англ. В.В. Федорина.- М.: КООН-ПРЕСС, 1995.- 736 с. (Серия «История цивилизации»).
7. Акимович Є. О. Українська культура в історичному вимірі / Є. О. Акимович. – Одеса: Маяк, 2009. – 496 с.
8. Відейко М. Ю. Шляхами трипільського світу / М. Ю. Відейко. – К. : Наш час, 2007. – 296 с.
9. Гончаревський В.Є. Цивілізаційний підхід до історії: сучасний український досвід 1991-2009).- К.: Логос, 2011.-238 с.
10. Дзюба О. Літопис найважливіших подій культурного життя в Україні (X-середина XVII ст.) / Дзюба О., Павленко Г. – К. : Артек, 1998. – 200 с.
11. Драгоманов М. П. Вибране... мій задум зложити очерк історії цивілізації на Україні. Т. 1/ М. Драгоманов. – К. : Либідь, 1991. – 682с.
12. Кара-Мурза С.Г. Советская цивилизация. От начала Великой Победы. /Сергей Георгиевич Кара-Мурза . - Харьков: Книжный Клуб «КСД», 2007.- 640 с.
13. Котляр М.Ф. Духовний світ літописання / НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2011. – 338 с.
14. Шпенглер О. Закат истории. Т. 2. Всемирно-исторические перспективы / Пер. С нем. С.Э. Борич; Научная редакция О.Н. Шпарага; Худ. обл. М. В. Драко. – Мн.: ООО «Попурри», 1999. – 720 с. ISBN 985-438-180-3 (т.2); ISBN 985-438-178-1.
15. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / І. Огієнко – К.: Довіра, 1992. – 141 с.
16. Орлов Р. С. Язычество в книжной идеологии Руси // Обряды и верования древнего населения Украины. – К., 1990. – С. 101–114.
17. Толочко П. Культура Русі IX– XII століття / Толочко П. Київська Русь. – К., 1998. – С. 305–343.
18. Ісаєвич Я. Братства та їх роль у розвитку української культури XVI–XVIII ст. / Ісаєвич Я. – К. : Знання, 1996. – 439 с.
19. Попович М. Україна в культурно-політичній системі Польсько-Литовської держави (Литовські статuti, міста і торгівля) / Попович М. Нарис історії культури України. – К., 1998. – С. 134–159.
20. Суліма В. Християнські пам'ятки XI–XIV століття / Суліма В. Біблія і українська література. – К., 1998. – С. 98–174.
21. Гриценко О. Козацтво / О. Гриценко // Нариси української популярної культури. – К., 1998. – С. 287–306.
22. Запорожці. До історії козацької культури / Упор. тексту і передм. І. Кравченка. Упор. іл. матеріалу Ю. Іванченка. – К.: Мистецтво, 1993. – 400 с.
23. Костюм запорозького козацтва // // Український костюм: надія на ренесанс. – К., 2005. – С. 69–75.
24. Сас П. Громадянські цінності та політична самосвідомість запорозьких козаків / П. Сас / Політична культура українського суспільства. – К., 1998.– С. 106–160.
25. Щербатюк О. В. «Театральність» як характерна риса культури України XVII–XVIII ст. і творча самореалізація особистості // Етика, естетика і теорія культури: Творчість і самореалізація особи / О. В. Щербатюк // Між від. наук. зб.-к., 1992. – Вип. 36. – С. 90–97.
26. Історія України в особах XIX – XX ст. / Кер. авт. кол. В. Замлинський – К. : Україна, 1995. – 479 с.
27. Крижанівський О. Історія церкви та релігійної думки в Україні / О. Крижанівський, С. Плохій. – У 3-х кн. – К. : Либідь, 1994. – Кн. 3. – К. : Либідь, 1994. – 336 с.
28. Филипп де Коммин. Мемуары. Перевод, статья и примечания Ю.П. Малинина / Ответств. ред. Ю.А. Бессмертный. – М.: Наука, 1986. – 496 с. (Серия «Памятники исторической мысли»).

29. Ложкін Борис. Четверта республіка. Чому Європі потрібна Україна, а Україні – Європа / За участю Володимира Федоріна. Друге видання. – Харків: Фоліо, 2016. – 252 с.
30. Магочій Павло-Роберт. Україна. Історія її земель та народів: Авторизований переклад з англійської: Ернест Гайдель, Софія Грачова, Надія Кушко, Олександр Сидорчук; карти П.-Р. Магочій; покажчики Л. Ільченко; наук. ред. С. Біленький; ред. вид. Л. Ільченко; відп. ред. В. Падяк. – Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2012. – 794 с. + XXII с. + карти+табл. . ISBN 978-966-387-061-8. (Це дослідження є перекладом книги: Paul Robert Magocsi: “A History of Ukraine: The Land and Its Peoples”, її другого, суттєво доповненого та переробленого видання, що побачило світ у видавництві Торонтського університету у 2010 році). ISBN 978-617-7682-66-9.
31. Мороз Оксана. Нація овочів ? Як інформація змінює мислення і поведінку українців / Оксана Мороз. – Київ: Yakaboo Publishing, 2020.- 288 с.: іл. ISBN 978-617-7544-63-9 .
32. Плохій Сергій. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до Незалежності / Сергій Плохій; переклад з англійської Романа Клочка. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. – 496 с. ISBN 978-617-12-1056-1 (укр.); ISBN 978-0-465-05091-8 (англ.).
33. Почепцов Георгій. СССР: страна, созданная пропагандой. – Харьков: Фолио, 2019. - 459 с.
34. Реформація: успіх Європи і шанс для України: колективна монографія за редакцією Романа М. Шеремета та Ольги Романенко / Р.М. Шеремета, О. Романенко, В.Л. Сміт [та ін.]; Університет менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України. 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: Саміт-Книга, 2017.- 256 с.: іл. ISBN 978-617-7560-31-8/
35. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / За загальної редакції В.П. Горбуліна. – Харків: Фоліо, 2017. - 496 с.
36. Сольчаник Роман. «Хотелось как лучше, а получилось как всегда», або Хіба ми не бачили цього кіна раніше ? // Критика. – Травень - Червень 2019.- Число 5-6 (259-260). – С. 2-10.
37. Тайлор Едуард Бернетт. Первобытная культура / Перевод с английского Д.А. Коропчевского. Предисловие и примечания профессора А.И. Першица. – М.: Политиздат, 1989. - 573 с. ISBN 5-250-00379-6.
38. Трансформація української національної ідеї / упорядник Олесь (Олександр) Доній. – К.: Наш формат, 2019.- 464 с. ISBN 978-617-7730-77-3 ((паперове видання) ; ISBN 978-617-7730-78-0 (електронне видання).
39. Фергюсон Ніл. Цивілізація. Як Захід став успішним / 2-ге видання. Переклав з англ. В'ячеслав Циба. – Київ: «Наш формат», 2018. - 488 с.: іл. ISBN 978-617-7279-78-4; ISBN 978-617-7388-15-8.
40. Фукуяма Френсіс. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції /2-ге видання. Переклав з англійської Роман Корнута .- Київ: «Наш формат», 2019.- 576 с. ISBN (paper) 978-617-7552-73-3; ISBN (cloth) 978-617-7552-74-0.
41. Фукуяма Френсіс. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії / Переклали з англійської Тарас Цимбал (розділи 1-7) і Роман Корнута (розділи 8-36). – Київ: «Наш формат», 2019.- 608 с. ISBN (paper) 978-617-7682-66-9; ISBN (cloth) 978-617-7682-67-6.
42. Фюре Франсуа. Минуле однієї ілюзії. Нарис про комуністичну ідею у ХХ столітті / Пер. з фр. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2007.- 810 с. (Спільний видавничий проект телеканалу «1+1» та видавництва «ДУХ І ЛІТЕРА»). ISBN 2-253-14018-X; ISBN 966-378-045-2.
43. Ширант Наташа. Джерело віри – правда / Наташа Ширант.- К.: Саміт-книга, 2019. – 256 с. ISBN 978-617-7672-82-0.
44. Wilson Andrew. Ukraine Crisis: What It Means for the West, New Haven: Yale University Press, 2014, ix, 236 pp., notes, index. ISBN 97-0-300-21159-7.
45. Ed. David R. Marples and Frederick V. Mills. Soviet and Post-Soviet Politics and Society, Stuttgart: ibidem-Verlag, 2015, 292 pp., 16 illustrations, 5 tables, njtes, index, ISBN (cloth) 978-3-8382-0740-7; ISBN (paper) 978-3-8382-0700-1.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Електронний ресурс:

1. Галицько-Волинська держава [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukr.wikipedia.org>
2. Визвольна війна і Хмельниччина. – [Електронний ресурс].- Режим доступу: // <http://www.ukrterra.com.ua>
3. Речицький В. Прості цінності конституціоналізму // Критика. – 2011.- Січень-Лютий. – С. 2-5; див.: www.pravda.com.ua/articles/2010/11/24/5606253/; www.epravda.com.ua/news/2010/10/18/252448/
4. Шайкан В.О., Волюка М.М., Шляхтич Р.П. Навчально-методичний комплекс (посібник) (Робоча програма, методичні матеріали, плани семінарських (для денної форми навчання) і контактних занять (для заочної форми

навчання), рекомендована література, самостійна та індивідуальна робота студентів, тестові завдання за трьома рівнями, лекційний матеріал) з дисципліни «Історія української державності» для студентів освітньої кваліфікації «бакалавр», «молодший бакалавр»: психології; права; обліку та оподаткування; фінансів, банківської справи та страхування; освітнього ступеня «бакалавр»: галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальності 053 Психологія; галузі знань 08 Право Спеціальності 081 Право; галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальності 051 Економіка; галузі знань 07 Управління та адміністрування Спеціальності 071 Облік та оподаткування; галузі знань 07 Управління та адміністрування Спеціальності 073 Менеджмент; галузі знань 07 Управління та адміністрування Спеціальності 075 Маркетинг; галузі знань 29 Міжнародні відносини Спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини; галузі знань 29 Міжнародні відносини Спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії; галузі знань 07 Управління та адміністрування Спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування; галузі знань 07 Управління та адміністрування Спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; галузі знань 12 Інформаційні технології Спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення; галузі знань 12 Інформаційні технології Спеціальності 122 Комп'ютерні науки; галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування Спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування; галузі знань 02 Культура та мистецтво Спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності. – Кривий Ріг: ДВНЗ «Державний університет економіки і технологій» (ДУЕТ), 2022 р. – 191 с. // [Ресурс Moodle Електронний ресурс. - Режим доступу : http://moodle.kneu.dp.ua](http://moodle.kneu.dp.ua)

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРІВ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЯТТЯ

Шайкан В.О. Ідеологічна боротьба в Україні періоду другої світової війни 1939-1945 рр. Монографія / Валерій Олександрович Шайкан / Відп. ред. д.і.н., професор О.Є. Лисенко, Інститут історії України НАН України.- Кривий Ріг: «Діоніс» (ФОП «Чернявський Д.О.»), 2010. – 436 с.

Шайкан В.О. Ідеологічні аспекти підготовки до Другої світової війни // Валерій Олександрович Шайкан / Відп. ред. д.і.н., професор О.Є. Лисенко, Інститут історії України НАН України.- Кривий Ріг: «Діоніс» (ФОП «Чернявський Д.О.»), 2010. – 68с.

Колабораціонізм і національне питання // Шайкан В.О. Колабораціонізм на території рейхскомісаріату «Україна» та військової зони в роки Другої світової війни. Монографія. / Валентина Олексіївна Шайкан / Відп. ред. д.і.н., професор О.Є. Лисенко, Інститут історії України НАН України.- Кривий Ріг: «Мінерал» АГН, 2005. – С. 126-188 (466 с)

«Життєвий простір для арійців»: окупована Україна в планах Німеччини; Філософія виживання: українські органи управління; Українські комітети допомоги // Шайкан Валентина. Повсякдення українців у роки німецької окупації 1941-1944 /Валентина Олексіївна Шайкан / Інститут української археографії та джерелознавства НАН України. – Київ, 2010.- С. 5-10, 31-53 (80 с.) (Проект «Друга світова. Український вимір»).

Вплив соціально-економічної та політичної ситуації в Радянській Україні напередодні і в роки Другої світової війни // Шайкан Валерій, Шайкан Валентина. Соціально-політичні та економічні причини виникнення колабораціонізму на теренах рейхскомісаріату «Україна» та військової зони в роки Другої світової війни / Валентина Олексіївна Шайкан.- Кривий Ріг: «Мінерал» АГН, 2004. – С. 47-67 (151 с.).

Нацистська інформаційно-пропагандистська боротьба: формування ідеологічних ідей, поглядів та уявлень. Місце України у планах Третього рейху. Роль України на воєнно-політичній арені Другої світової війни; Український національно-визвольний рух в роки Другої світової війни: проблеми дослідження // Шайкан Валерій, Шайкан Валентина. Україна в роки Другої світової та Великої Вітчизняної воєн: проблеми дослідження. Навчальний посібник для ст.-в ВНЗ / Валерій Олександрович Шайкан, Валентина Олексіївна Шайкан. Гриф МОН України.- Кривий Ріг: Вид. ФОП Чернявський Д.О., 2010. – С. 10-25; 88-110 (261 с.)

Нацистська інформаційно-пропагандистська боротьба: формування ідеологічних ідей, поглядів та уявлень. Німецька неперіодична преса у боротьбі за вплив на українське населення в період гітлерівської окупації. Місце України у планах Третього рейху. Роль України на воєнно-політичній арені Другої світової війни; Український національно-визвольний рух в роки Другої світової війни: проблеми дослідження Шайкан Валерій, Шайкан Валентина. Україна в роки Другої світової та Великої Вітчизняної воєн: проблеми дослідження. Навчальний посібник для ст.-в ВНЗ. Вид. друге: випр. та доп. / Валерій Олександрович Шайкан, Валентина Олексіївна Шайкан. Гриф МОН України.- Кривий Ріг: Вид. ФОП Чернявський Д.О., 2012. – С. 10-37, 112-137 (289 с.).

Кривий Ріг: лихоліття 1941-1945 рр / В.В. Стецкевич, В.О. Шайкан, Р.П. Шляхтич, Є.М. Левченко. – Кривий Ріг: Видавничий центр ДВНЗ «КНУ», 2015. – 521 с.

Кривий Ріг: Пам'ять міста 1941-1945 рр. у документах і матеріалах / упорядники: В.В. Стецкевич, В.О. Шайкан, Р.П. Шляхтич та ін.. - Кривий Ріг: Видавничий центр ДВНЗ «КНУ», 2018. – 480 с.

Шайкан В.О., Шелудякова Н.А. Сучасні інтерпретації актуальних проблем історії та права в країнах Східної та Західної Європи середини ХХ – ХХІ ст./ упорядники: В.О. Шайкан, Н.А. Шелудякова. ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» Криворізький економічний інститут. – Кривий Ріг: Видавець ФОП Чернявський Д.О., 2017. – 240 с. з іл.

Andrii Shaikan, Valentyna Shaikan. Delinquent and «marginal» personalities in wartime: reasons and consequences of deviant behaviour //V International Scientific Congress SOCIETY OF AMBIENT INTELLIGENCE 2022 (ISC SAI 2022) / Printed in Portugal ISBN: 978-989-758-600-2 DOI: 10.5220/0000153900003350 Deposito Legal: 503849/22 Vol. Sustainable Development and Global Climate Change – 978-989-758-600-2 <https://>

//www.scitepress.org/ProceedingsDetails.aspx?ID=gVnxmkBXF5Y=&t=1

Andrii Shaikan, Valentyna Shaikan. Globalization and world culture of XX-beginning of XXI centuries: achievements, peculiarities, problems and perspectives // Scientific journal of Polonia University, 33 (2019), nr 2, p. 110-124. DOI: <http://dx.doi.org/10.23856/3312>

Valentyna Shaikan, Andrii Shaikan. Complicity and Collaborationism in Ukraine of 1939-1945: Reasons, Typical and Special Demonstrations: Monograph / Shaikan Valentyna Oleksiyivna, Dc. of Hist. Sciences, professor; Shaikan Andrii Valeriyovych, Dc. of Es. Sciences, professor / Translated from Ukrainian into English by Korzhova Lyudmyla Sergiyivna, Cand. of Ped. Sciences, assoc. professor of the State University of Economics and Technology (Kryvyi Rih). Recommended to publication by the Scientific Council of the State University of Economics and Technology (Kryvyi Rih), protocol No 5, 28.12.2020. – Prague, 2021. - 644 p. The publication is assigned with a DOI number: <https://doi.org/10.46489/CCU19391945-01> The paper version of the publication is the original version. The publication is available in electronic version on the website: <https://www.oktanprint.cz/p/complicity-and-collaborationism-in-ukraine>
Print ISBN 978-80-908066-4-1 E-book ISBN 978-80-908066-5-8.

Legal Assessment and Speculation on the Topic of Collaborationism in Ukraine. Digital Dimension / Andrii Shaikan, Valentyna Shaikan //2021-03-21/ **jornal-article. DOI:<https://doi.org/10.1051/shsconf/202110003001>**

Collaborationism and War Crimes as Phenomena in the Information Society/Valentina Shaikan, Kateryna Datsko, Nina Ivaniuk, Alim Batiuk // *Proceedings of the III International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence 2020 (ISC-SAI 2020, p.116-126)* 2020-04-02/ **jornal-article SOURCE-WORK-ID:<https://doi.org/10.2991/aebmr>**

Andrii Shaikan, Valentyna Shaikan. Kollaborationism and complicity in the history of mankind reflected in scholars and writers works // Scientific journal of Polonia University, 30 (2018), nr 5, p. 107-113. DOI: <http://dx.doi.org/10.23856/30112>.

Who are Ukrainians and what do they want?» /Valentina Shaikan, Serhiy Parkhomenko //Globalne aspekty ekonomii swiatiway i stosunkow miedzynarodowych w warunkach niestabilnosci gospodarczej. Monografia. – Czestochowa: Akademia Polonijna, 2016. – P.338-343. **ISBN 978-83-7542-168-2.**

Шляхтич Р.П. Агентурно-оперативні заходи радянських сил спецоперацій щодо виявлення та ліквідації націоналістичних осередків на території Дніпропетровської області протягом 1944-1945 р.р // *Військово-історичний меридіан. Електронний науковий фаховий журнал*. Вип. 1 (15) / Національний музей історії України у другій світовій війні. Меморіальний комплекс, Ін-т історії України НАН України. К., 2017, с. 75-85

Шляхтич Р.П. Перші українські націоналісти на Криворіжжі. Криворізький річ Південної похідної групи ОУН(б) // *Східноєвропейський історичний вісник Спеціальний випуск II* 2017, с. 85-92

Шляхтич Р.П. Участь українських націоналістів в утворенні та функціонуванні місцевих органів влади в Кривому Розі протягом осені 1941 року // *Сучасні інтерпретації актуальних проблем історії та права в країнах Східної та Західної Європи середини ХХ-ХХІ ст./ упорядники: В. О. Шайкан, Н. А. Шелудякова. ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»; Криворізький економічний інститут: Кривий Ріг: Видавець ФОП Чернявський Д. О., 2017, с. 75-79*

Шляхтич Р.П. Голокост у сільській місцевості Дніпропетровської області (за матеріалами свідчень очевидців з архіву Yahad-In Unum) // *Roxolania Historica. 2019. Vol. 2(17), 188–198*

Shliakhtych, R. (2020). Motives of the local police regarding participation in the Holocaust in the General district "Dnipropetrovsk" (Evidence from the districts of Kryvyi Rih and Stalindorf). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія, 5/47, 368–389.*

Волікова М.М. Педагогічна майстерність фахівця в контексті запровадження інноваційно-спрямованої освіти / М.М. Волікова // *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*. – Вип. № 14-15. (170-171). – Серія: Педагогічні науки – Чернігів : НУЧК, 2022. – С.165–170.

Волікова М.М. Традиційне та інноваційне навчання у вищих навчальних закладах України : переваги та недоліки // *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.К. Винниченка*. – Випуск. 194. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький : ЦДПУ ім. В.Винниченка, 2021. – С. 78-84.

Волікова М.М. Імплементация педагогического опыта А.С. Макаренка у діяльність вищих навчальних закладів України. Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Мовна освіта: виклики сучасності», (Чернігів, 8-9 жовтня 2021 р.). – Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка, 2021. – С. 134-135

Волікова М.М. Творча реалізація педагогічних ідей А.С. Макаренка в умовах сучасної освіти / М. М. Волікова // *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.К. Винниченка*. – Випуск. 185. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький : ЦДПУ ім. В.Винниченка, 2020. – С. 85–89.

Волікова М.М. Сутність понять «компетенція» та «компетентність» в науковому дискурсі / М. М. Волікова // *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*. – Вип. 5. (161). – Серія: Педагогічні науки – Чернігів : НУЧК, 2019. – С. 37-44.

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Навчальна дисципліна базується на нормативних та за вибором навчальних дисциплінах і є необхідною для опанування навчальних дисциплін «Країнознавство», «Політологія», «Політичне маніпулювання» тощо.
Обов'язкового знання іноземних мов не потребує

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

Денна

Заочна

Лекції	18	8
Семінарські	36	8
Самостійна робота студента (СРС)	81	119
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	15	15
Курсова робота	–	–

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	50	50
оцінювання під час семінарських занять	25	25
виконання індивідуальної роботи	5	5
виконання і захист завдань самостійної роботи	20	20
науково-дослідницька робота	10 (за наявності сертифіката)	10 (за наявності сертифіката)
Підсумковий контроль (іспит)	50	50
Разом:	100	100

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- ❖ не запізнюватися на заняття;
- ❖ не пропускати заняття (як лекційні, так і семінарські), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- ❖ самостійно опрацьовувати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час підготовки тестових завдань за трьома рівнями з метою підготовки до іспиту);
- ❖ своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою семінарські завдання;
- ❖ брати очну участь у контрольних заходах;
- ❖ будь-яке відтворення результатів чужої праці, в тому числі використання, завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань компетентностей застосовуються такі методи навчання:

вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда);
наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
практичні (різні види практичних завдань згідно теми семінарських занять);
пояснювально-ілюстративний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
метод проблемного викладу;
дослідницький.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор

[Zoom](#) – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

ZELIS - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua:

[Coursera](#) – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує

сертифікат про проходження курсу.

EdX – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

Prometheus — український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів.

О. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

Р. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагіат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою студента. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, студенти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, студенти можуть не подавати один і той же звіт двічі.

Положення про академічну доброчесність у Державному університеті економіки і технологій:

https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf

Стаття 42. Академічна доброчесність ЗАКОН УКРАЇНИ Про освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380)<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету економіки і технологій - протокол №_1_ від _02.09._2022 року

Укладач

Валентина ШАЙКАН
Роман ШЛЯХТИЧ
Марина ВОЛІКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних наук
Протокол №_1_ від 02 вересня __2022 року
Завідувач кафедри

Валентина ШАЙКАН

Науково-методичною радою Державного університету
економіки і технологій
Протокол №_1_ від __20 вересня __2022 року
Голова науково-методичної ради

Валентин ОРЛОВ